

Sygn. akt III KRS 29/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

SSN Jerzy Kwaśniewski

Protokolant Anna Pęsko

w sprawie z odwołania M. M. .

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr .../2011 z dnia 6 lipca 2011 roku
w sprawie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 24 stycznia 2012 r.,

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Uchwałą nr .../2011 z dnia 6 lipca 2011 r. Krajowa Rada Sądownictwa postanowiła, że M. M. K. nie zostanie przedstawiona Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w R.

W uzasadnieniu uchwały podano, że M. M. K. zgłosiła swoją kandydaturę na jedno wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Rejonowym w R., obwieszczone przez Ministra Sprawiedliwości w dniu 9 listopada 2010 r., a ogłoszone w Monitorze Polskim z dnia 19 listopada 2010 r., Nr 87, poz. 1028. Na stanowisko to zgłosiło się dwudziestu trzech kandydatów.

Kandydatka M. M. K. urodziła się [...]. W 2002 roku ukończyła wyższe studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu [...], uzyskując tytuł magistra prawa z oceną bardzo dobrą. Po odbyciu aplikacji sądowej, w dniach 1, 5 i 19 września 2006 roku, złożyła egzamin sędziowski, uzyskując ocenę dobrą plus. Z dniem 13 marca 2007 roku została mianowana asesorem sądowym z powierzeniem pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Rejonowym w [...] na okres czterech lat. Z mocy prawa z dniem 5 maja 2009 roku ustało powierzenie Kandydatce pełnienia czynności sędziowskich i od tej daty pełni ona obowiązki referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w [...]. Faktycznie od czasu utraty votum do orzekania Kandydatka nie świadczy pracy. Nieobecność w pracy spowodowana była bądź chorobą bądź też wykorzystywaniem urlopu wypoczynkowego. Decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 lipca 2010 roku rozwiązano z Kandydatką za wypowiedzeniem stosunku pracy na stanowisku asesora sądowego. Okres wypowiedzenia upłynął z dniem 30 listopada 2010 roku.

Jak wskazano dalej w uzasadnieniu uchwały, uprzednio ocenie poddano okres pracy Kandydatki od dnia 13 marca 2007 r. do dnia 28 lutego 2009 r. W tym okresie efektywny czas jej pracy w zakresie orzekania w sprawach karnych wyniósł około 20 miesięcy, w tym odpowiednio 14 miesięcy w Zamiejscowym Wydziale Grodzkim w [...] i 6 miesięcy w Wydziale Grodzkim [...]. Wyniki tej lustracji były podstawą dotychczasowych opinii. Sędzia wizytator do spraw karnych wskazał, że przeprowadzona lustracja nie pozwalała na jednoznaczną ocenę pracy M. M. K. W jego ocenie Kandydatka rozpoznawała sprawy w przeważającej mierze o nieskomplikowanych stanach faktycznych, a przydzielone do jej referatu sprawy nie były obszerne i nie opierały się na wielości zgromadzonego materiału dowodowego. Sędzia wizytator do spraw cywilnych stwierdził, że czynności w poszczególnych sprawach Kandydatka podejmowała sprawnie, bez zbędnej zwłoki i prawidłowo koncentrowała materiał dowodowy. Treść wydawanych orzeczeń odpowiadały

wymaganiom prawa materialnego i procesowego. Uzasadnienia orzeczeń zawierały szczegółowe ustalenia faktyczne, w rozważaniach powoływano często orzecznictwo Sądu Najwyższego. Niemniej uznał on, że analiza akt spraw cywilnych nie stanowi reprezentatywnego materiału do wypowiedzenia się o przydatności Kandydatki do zawodu sędziego, gdyż ocenie podlegał krótki czas efektywnego wykonywania czynności orzeczniczych, a także częste zmiany zakresu powierzonych Kandydatce obowiązków. Z kolei sędzia wizytator z zakresu prawa rodzinnego w wydanej opinii wskazał, że Pani asesor posiada właściwą znajomość przepisów prawa i w większości prawidłowo je stosuje. Natomiast zdecydowanej zmiany wymaga organizacja pracy i sprawność postępowania, co w konsekwencji rzutuje negatywnie na ogólne wyniki przeprowadzonej kontroli i nie uprawnia do wydania jednoznacznej oceny w zakresie przydatności Kandydatki do objęcia stanowiska sędziego.

Kolegium Sądu Okręgowego w [...] na posiedzeniu w dniu 17 marca 2011 r., w głosowaniu jawnym, jednogłośnie postanowiło przedstawić Zgromadzeniu Ogólnemu Sędziów Sądu Okręgowego w [...] negatywną opinię o M. M. K. na stanowisko sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w R.

Na posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Okręgowego na Kandydatkę oddano 5 głosów pozytywnych, 24 głosy negatywne, przy 7 głosach wstrzymujących się i 2 głosach nieważnych.

Nie kwestionując merytorycznego przygotowania Kandydatki, Minister Sprawiedliwości stwierdził, że od dnia 5 maja 2009 roku M. M. K. praktycznie nie wykonuje obowiązków na stanowisku referendarza sądowego, a zatem - przy uwzględnieniu poprzedniej negatywnej oceny - w stanowisku z dnia 11 maja 2011 roku negatywnie ocenił powyższą kandydaturę.

Podjmując zaskarżoną uchwałę Krajowa Rada Sądownictwa zważyła, że postępowanie nominacyjne ma charakter konkursowy, a jego celem jest wybór najlepszego kandydata na urząd sędziowski spośród wszystkich osób, które złożyły zgłoszenie. Kandydatka w osobie M. M. K. spełnia wymagania formalne powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego, jednakże nie otrzymała poparcia Kolegium właściwego Sądu oraz Zgromadzenia, a wśród osób, które zgłosiły się na wolne stanowisko sędziowski, są kandydaci o równie dużym

doświadczeniu zawodowym i większym poparciem środowiska sędziowskiego. Rada zdecydowała się przedstawić Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w R. kandydaturę D. A. K.

D. A. K. z dniem 2 kwietnia 2008 r. została zatrudniona na stanowisku asystenta sędziego w Sądzie Rejonowym [...] i przydzielona do wykonywania czynności w II Wydziale Cywilnym, w pełnym wymiarze czasu pracy. Sędzia wizytator oceniający pracę Kandydatki stwierdził, że przygotowywane przez nią projekty orzeczeń i uzasadnień prezentują wysoki poziom pod względem merytorycznym i formalnym, świadczący o bardzo dobrej znajomości prawa i bardzo dobrym opanowaniu techniki pracy sędziego. Wskazał na dużą umiejętność D. A. K. do systematyzowania zagadnień wymagających rozstrzygnięcia i wychwycenia kwestii w sprawach istotnych, precyzję argumentacji, właściwe dokonywanie ocen, jasność formułowania myśli, dokładność w ustaleniach i powoływaniu podstawy prawnej rozstrzygnięcia. Motywy rozstrzygnięć są wyczerpujące i zrozumiałe. W konkluzji sędzia wizytator uznał, że asystent sędziego D. A. K. zasługuje na powołanie na stanowisko sędziego sądu rejonowego. Z opinii Prezesa Sądu Rejonowego, przewodniczącej wydziału cywilnego oraz sędziów współpracujących z D. A. K. wynika, że jest ona sumienna i obowiązkowa. Wyróżnia ją dociekliwość, opanowanie i dobra organizacja pracy. Wszystkie zlecone czynności wykonuje dokładnie, terminowo i z dużym zaangażowaniem. Przygotowywane przez D. A. K. projekty orzeczeń i uzasadnień prezentują wysoki poziom, świadczący o znajomości prawa cywilnego i bardzo dobrej umiejętności stosowania go w praktyce. Wobec Kandydatki nie stosowano nigdy żadnych kar porządkowych. Kolegium Sądu Okręgowego w [...] jednogłośnie pozytywnie zaopiniowało kandydaturę Pani asystent na stanowisko sędziego sądu rejonowego, oddając 6 głosów „za”, przy braku głosów „przeciw” i braku głosów „wstrzymujących się”. Zgromadzenie Ogólne Sędziów okręgu Sądu Okręgowego zaopiniowało jej kandydaturę oddając 28 głosów „za”, przy 4 głosach „przeciw”, 5 głosach wstrzymujących się” i 1 głosie „nieważnym”. Była to najwyższej oceniona kandydatura w tym postępowaniu konkursowym. Także Minister Sprawiedliwości pozytywnie zaopiniował kandydaturę D. A. K. W dniu 6 lipca 2011 r., Krajowa Rada

Sądownictwa jednogłośnie (16 głosami „za”) wybrała tę kandydatkę do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w R. z wnioskiem o powołanie przez Prezydenta RP.

Te okoliczności spowodowały, że w trakcie posiedzenia Krajowej Rady Sądownictwa w dniu 6 lipca 2011 r. na M. M. K. nie oddano głosów „za”, natomiast oddano 14 głosów „przeciw”, przy 2 głosach „wstrzymujących się”. Tym samym jej kandydatura nie uzyskała wymaganej bezwzględnej większości głosów.

M. M. K. złożyła od powyższej uchwały odwołanie, zarzucając naruszenie prawa materialnego: 1/ art. 57 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. 2001, Nr 98 poz. 1070 ze zm.) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż kandydatka ubiegająca się o wolne stanowisko sędziowskie w oparciu o pracę orzeczniczą jako asesora sądowego nie została oceniona przez sędziów wizytatorów sądu tego okręgu, w którym jest wolne stanowisko sędziowskie; 2/ art. 65 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. 2009, Nr 26 poz. 157 ze zm.) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i rozpatrywanie kandydatury M. K. jako referendarza sądowego, pomimo iż w takim charakterze nigdy nie była zatrudniona, a o stanowisko sędziego ubiega się w oparciu o ponad 2-letnią niezawisłą pracę orzeczniczą asesora sądowego, któremu powierzono czynności sędziowskie, podczas gdy kontrkandydatami, w tym wybranym, są urzędnicy sądowi, którzy nie wykonywali czynności sędziowskich i nie posiadają praktyki niezawisłego orzekania; 3/ art. 60 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez jego błędną wykładnię i preferowanie w dostępie do służby sędziowskiej asystentów sędziego w odróżnieniu od kandydatki, która będąc ponad 2 lata asesorem sądowym wykonywała własne czynności sędziowskie i orzekała we wszystkich podstawowych dziedzinach prawa, tj. w sprawach karnych, cywilnych oraz rodzinnych i nieletnich; jak również naruszenie przepisów postępowania w sposób mogący mieć wpływ na wynik sprawy, tj. 1/ art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie podstawy prawnej zaskarżonej uchwały i w zakresie podstawy faktycznej niewskazanie przyczyn, dla których Krajowa Rada Sądownictwa odmówiła wiarygodności i mocy dowodowej dowodom istotnym oraz korzystnym dla kandydatki, tj. opiniom sędziów o kandydatce z okresu aplikacji sądowej odbywanej

w okręgu [...], oświadczeniom innych osób współpracujących z kandydatką w sądzie (pracowników sekretariatu, adwokatów, prokuratorów, ławnika), dokumentom sądowym ze wszystkich wydziałów, w których pracowała kandydatka w okresie asesury sądowej, które w sposób obiektywny wskazują na wysoką wydajność pracy kandydatki w stosunku do innych sędziów i asesorów sądu (ponad 100 spraw załatwianych miesięcznie), bardzo niski wskaźnik odroczeń (znaczna większość spraw załatwianych na pierwszym terminie), brak spraw starych w referacie kandydatki, sporządzanie wszystkich uzasadnień w terminie, stabilność orzecznictwa, bardzo wysoki poziom prowadzenia spraw (protokoły, orzeczenia wpadkowe), a także prawomocnym orzeczeniem dotyczącym pracy kandydatki, takim jak wyrok Sądu Apelacyjnego [...] w sprawie sygn. akt [...] z dnia 07 kwietnia 2008 r. uchylający pierwszą uwagę Prezesa Sądu Rejonowego w [...] w zakresie niesprawności postępowania, zarządzenie Prezesa Sądu Rejonowego w [...] nr .../08 z dnia 28 listopada 2008 r. uchylające drugą uwagę w zakresie niesprawności postępowania, co ma istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż czyni niemożliwym kontrolę przedmiotowej uchwały pod względem jej legalności; 2/ art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a wynikających z uwag kandydatki do opinii sędziów wizytatorów z okręgu sieradzkiego i z prawomocnych rozstrzygnięć w zakresie sprawności postępowania, a także z faktycznymi okolicznościami i okresem pracy kandydatki, nie zweryfikowanych przez Radę i nie porównanych z materiałem źródłowym, co miało istotny wpływ w zakresie oceny M. K. jako kandydata na sędziego i na wynik sprawy; 3/ art. 252 k.p.c. w zw. z art. 244 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie za w pełni wiarygodne opinie sędziów wizytatorów z okręgu [...], pomimo udowodnienia przez kandydatkę ich nieprawdziwości, a zasadności swych uwag dowodami w postaci akt konkretnych spraw sądowych i dowodami w postaci prawomocnych orzeczeń uchylających wystosowane wobec kandydatki uwagi w zakresie niesprawności postępowania, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż w oparciu o te opinie zarówno organy samorządu sędziowskiego (Kolegium i Zgromadzenie Ogólne Sędziów), jak i Minister Sprawiedliwości sporządzają negatywne opinie o kandydatce, będące podstawą negatywnej oceny i uchwały Krajowej Rady Sądownictwa; 4/ art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jednostronne rozważenie zebranego materiału w oparciu o

kwestionowane opinie sędziów wizytatorów i oparte na tych opiniach stanowiska Kolegium i Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Okręgowego w [...] oraz Ministra Sprawiedliwości w miejsce wszechstronnego rozważenia zebranego materiału poprzez ustosunkowanie się do uwag kandydatki i prawomocnych orzeczeń uchylających uwagi w zakresie niesprawności postępowania oraz do okoliczności pracy kandydatów, co miało istotny wpływ na procedurę oceny przydatności kandydatki w zawodzie sędziego w porównaniu z innymi kandydatami, a w konsekwencji na wynik sprawy; 5/ art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa w zw. z art. 12 ust. 1-4 tej ustawy poprzez niepodjęcie odrębnej uchwały w przedmiocie rozpatrzenia i oceny kandydatury odwołującej się, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż powoduje nieważność uchwały w przedmiocie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej; 6/ art. 2 ust. 2 pkt 8 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa poprzez brak jakiegokolwiek reakcji Rady dotyczącej nieprzestrzegania zasad etyki zawodowej przez sędziów wizytatorów ds. karnych, cywilnych i rodzinnych sporządzających nierzetelne opinie o kandydatce oraz wobec Prezesa Sądu Rejonowego w [...], który w toku asesury sądowej M . K. wystosował wobec kandydatki dwie niezasadne uwagi w zakresie niesprawności postępowania oraz zainicjował niezasadne i pozbawione podstaw prawnych postępowanie służbowe po złożeniu przez kandydatkę wniosku o nominację sędziowską, co miało istotny wpływ na wynik sprawy w zakresie przygotowania zawodowego i cech osobistych kandydatki. Skarżąca wniosła o uchylenie uchwały i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Krajowej Radzie Sądownictwa.

W uzasadnieniu podniesiono, że odwołująca się wnosila o ocenę jej orzecznictwa, jako asesora sądowego pełniącego czynności sędziowskie, przez sędziów wizytatorów okręgu [...] jako sędziów wizytatorów sądu właściwego ze względu na przedmiotowe zgłoszenie. Z art. 57 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. 2001, Nr 98 poz. 1070 ze zm.) wynika, iż postępowanie przednominacyjne, dotyczące zgłoszonych kandydatów, toczy się przed organami właściwego sądu. Jest związane z oceną prezesa sądu (sędziego wizytatora), kolegium i zgromadzenia ogólnego tego sądu, w którym jest wolne stanowisko sędziowskie, a nie jakiegokolwiek sądu okręgowego. Sędziowie

wizytatorzy okręgu [...], właściwego dla sądu zgłoszenia, opinii takich nie sporządzili. Żaden z sędziów tego okręgu nie miał możliwości własnej i jednoznacznej oceny pracy kandydatki. Nikt z sędziów, którzy opiniowali kandydatkę na Kolegium czy Zgromadzeniu, nie lustrował akt i nie miał żadnych źródłowych informacji o orzecznictwie kandydatki.

Odnosząc się do oceny kontrkandydatki skarżąca zauważyła, iż czynności asystentów sądowych są istotnie odmienne od czynności asesorów sądowych, którym powierzono *expressis verbis* w akcie mianowania oraz w pracy czynności sędziowskie. Wybrany kontrkandydat w wydziałach sądu pełnił jedynie czynności asystenta sędziego, który nie podejmuje żadnych własnych czynności i nie ma opanowanej metodyki pracy sędziego, ale metodykę pracy asystenta sędziego. Tymczasem Kandydatka przez cały okres pracy w Sądzie Rejonowym w [...] zatrudniona była w charakterze asesora sądowego, któremu powierzono czynności orzecznicze (sędziowskie) z uwagi na pomyślny przebieg aplikacji sądowej i uzyskanie wysokiej oceny na egzaminie sędziowskim. Nigdy nie była zatrudniona na stanowisku referendarza sądowego, a właśnie niewykonywanie obowiązków na tym stanowisku wskazuje się w uzasadnieniu przedmiotowej uchwały jako podstawę negatywnej oceny przydatności do zawodu. Odwołująca się jako jedyna z kandydatów pracowała *de facto* jak sędzia i posiadała, co jest okolicznością bezsporną, najwyższe oceny zarówno ze studiów, jak i z egzaminu sędziowskiego w okręgu, podczas gdy w uchwale Rady nie ma nawet wzmianki o studiach i egzaminie sędziowskim asystenta sędziego, kontrkandydatki w tym właśnie okręgu.

Odwołująca się podała, iż od maja 2009 r. powierzono jej wykonywanie czynności referendarskich wobec ustania możliwości orzekania przez asesorów sądowych, przy czym wykonywanie przez nią tych czynności zostało pozytywnie ocenione przez sędziego wizytatora Sądu Okręgowego w [...], który to fakt został pominięty w uzasadnieniu przedmiotowej uchwały, a pojawiło się niezgodne z prawdą twierdzenie, iż kandydatka praktycznie tych czynności nie wykonywała.

Skarżąca wywiodła nadto, iż uzasadnienie uchwały powinno odpowiadać standardom proceduralnym, czego nie czyni.

Podniosła też, iż KRS nie zweryfikowała prawdziwości wskazywanych danych o kandydatach w niniejszym postępowaniu nominacyjnym. W uzasadnieniu

uchwały podano bowiem, iż Minister Sprawiedliwości wypowiedział kandydatce stosunek pracy asesora sądowego, pomijając jednocześnie fakt, że także prawomocnym orzeczeniem sądowym stwierdzono niezgodność z prawem tegoż wypowiedzenia.

Wątpliwości budzi wreszcie procedura oceny kontrkandydata. Sędzia wizytator wskazuje, iż oceniał projekty orzeczeń i uzasadnień asystenta sędziego. Podnieść należy, iż projekty asystenta sędziego nie mogą znajdować się w aktach spraw pod rygorem odpowiedzialności zawodowej. Natomiast materiał zawarty w aktach spraw sądowych, w tym poziom orzeczeń i ich uzasadnień, są wyrazem pracy orzeczniczej sędziego, a nie asystenta sędziego.

Uzasadniając zarzut nieważności uchwały Kandydatka wskazała, iż każda czynność Rady w granicach jej ustawowych kompetencji określonych w szczególności w art. 2 i 3 ustawy wymaga podjęcia uchwały, co oznacza konieczność przeprowadzenia głosowania i uzyskania bezwzględnej większości głosów. Przyjęcie rozstrzygnięcia w drodze uzgodnienia może dotyczyć tylko czynności porządkowych, wewnętrznych. Tym bardziej w przypadku wielości kandydatów na 1 miejsce odrębne uchwały w przedmiocie oceny i rozpatrzenia kandydatury muszą poprzedzać uchwały co do przedstawienia bądź nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, gdyż właśnie ten pierwszy etap winien wyłonić najlepszego kandydata w drodze głosowania. Dopiero w zależności od wyników głosowania w sprawie uchwały dotyczącej rozpatrzenia i oceny każdej z kandydatur możliwe było podjęcie drugiej uchwały w przedmiocie przedstawienia bądź nieprzedstawienia wniosku Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Analizę prawidłowości zaskarżonej uchwały rozpocząć wypada od zacytowania treści obowiązujących w dacie jej podjęcia art. 2 ust. 1 pkt 3, art. 12 oraz art. 13 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (jednolity tekst: Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 67 ze zm., dalej zwanej „ustawą o KRS”), zgodnie z którymi do zadań Krajowej Rady Sądownictwa należy

przedstawianie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosków o powołanie sędziów m.in. w sądach powszechnych, a decyzje w tym zakresie zapadają w formie uchwał podjętych na posiedzeniach plenarnych. Sędzia albo osoba, której praw lub obowiązków dotyczy uchwała wydana w indywidualnej sprawie, może odwołać się od tej uchwały do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały z prawem. W sprawach indywidualnych, w których przysługuje odwołanie, uchwały Rady wymagają uzasadnienia i doręczenia zainteresowanemu.

Szczegółowe zasady postępowania przed Radą w indywidualnych sprawach regulowały przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego trybu działania Krajowej Rady Sądownictwa oraz postępowania przed Radą (Dz. U. Nr 219, poz. 1623 ze zm.), wydane na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Przepisy te nie obowiązywały jednak w dniu podjęcia przez Radę zaskarżonej uchwały. Rozporządzenie w części dotyczącej trybu postępowania przed Radą utraciło bowiem moc obowiązującą z dniem 2 grudnia 2010 r. na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 listopada 2009 r., K 62/07 (Dz. U. Nr 202, poz. 1657). Wyrok ten - z odroczeniem o 12 miesięcy - pozbawił rozporządzenie podstawy prawnej, jaką był art. 12 ust. 6 ustawy o KRS w części uprawniającej Prezydenta RP do określenia, w drodze rozporządzenia, trybu postępowania przed Radą. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, tryb postępowania przed Radą nie mógł być uregulowany w rozporządzeniu, gdyż sprawa ta należy do materii ustawowej. Wobec nieuchwalenia stosownej ustawy w okresie 12 miesięcy od ogłoszenia wyroku Trybunału w Dzienniku Ustaw powstała luka prawna. Jak jednak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 maja 2011 r., III KRS 5/11 (niepublikowanym), brak przepisów regulujących szczegółowo tryb postępowania przed Radą nie zwalniał tego organu z obowiązku wykonywania konstytucyjnych i ustawowych zadań. Rada jest obowiązana do działania na podstawie i granicach prawa (art. 7 Konstytucji). W razie braku szczegółowych przepisów, Rada powinna kierować się zasadami ogólnie przyjętymi w działaniu organów państwa w demokratycznym państwie prawnym (art. 2 Konstytucji). Obliguje ją to do wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Przy podejmowaniu uchwał w kwestii obsady stanowisk sędziowskich

Rada powinna uwzględniać zarówno interes publiczny (potrzeby wymiaru sprawiedliwości), jak i słuszny interes osób, których uchwały te dotyczą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2005 r., III KRS 2/05, ZNSA 2005, nr 2 – 3, poz. 74).

Wbrew zarzutom odwołującej się, zarówno pod rządami wspomnianego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jak i po utracie przez niego mocy obowiązującej, w postępowaniu przed Krajową Radą Sądownictwa nie miały zastosowania przepisy Kodeksu postępowania cywilnego. Zakres unormowania tego aktu określony został w jego art. 1. Z treści powołanego przepisu jednoznacznie wynika, iż Kodeks postępowania cywilnego reguluje postępowanie sądowe w wymienionych w nim kategoriach spraw, a nie postępowanie przed innymi organami władzy państwowej, w dodatku mającymi – jak Krajowa Rada Sądownictwa – charakter publiczny. Z brzmienia art. 1 k.p.c. oraz z przytaczanego przez skarżącą art. 12 ust. 5 ustawy o KRS (zgodnie z którym w postępowaniu przed Krajową Radą Sądownictwa nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego) nie można wyprowadzić wniosku, że lukę w postaci braku ustawowo sprecyzowanych szczegółowych zasad procedowania przez tenże organ wypełniają przepisy Kodeksu postępowania cywilnego. Do takiej konkluzji skłania również regulacja art. 13 ust. 6 ustawy o KRS, która wprowadzie przewiduje stosowanie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, ale tylko przepisów o skardze kasacyjnej i to w postępowaniu przed Sądem Najwyższym toczącym się z odwołania od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa w zakresie, w jakim postępowanie to nie zostało unormowane w ustawie o KRS (uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2006 r., III KRS 3/06, OSNP 2007, nr 11 – 12, poz. 177 i z dnia 18 lutego 2010 r., III KRS 29/09, LEX nr 564900). W konsekwencji chybione są zarzuty odwołującej się odnośnie do naruszenia przez Krajową Radę Sądownictwa konkretnych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, skoro przepisy te nie znajdowały zastosowania w postępowaniu przed tym organem przy rozpatrywaniu kandydatur do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego.

Niesłuszny jest także zarzut naruszenia art. 2 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 12 ust. 1 – 4 ustawy o KRS poprzez niepodjęcie przez Radę odrębnej uchwały w

przedmiocie rozpatrzenia i oceny kandydatury skarżącej. Zdaniem odwołującej się, wynikająca w treści tychże przepisów kompetencja Krajowej Rady Sądownictwa do rozpatrzenia i oceny kandydatów do pełnienia urzędu sędziowskiego i do podejmowania uchwał bezwzględną większością głosów oznacza, iż w razie udziału wielu osób w konkursie na wolne stanowisko w pierwszej kolejności powinna zastać podjęta uchwała w przedmiocie rozpatrzenia i oceny poszczególnych kandydatur, a następnie kolejna uchwała w kwestii przedstawiania lub nieprzedstawiania tych osób Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu. Tymczasem wbrew sugestiom skarżącej, wszystkie kandydatury na wolne stanowisko sędziego, uczestniczące w niniejszej procedurze konkursowej, zostały przez Krajową Radę Sądownictwa odrębnie rozpatrzone i ocenione, a wyniki tego etapu postępowania stały się przesłanką podjęcia przez ten organ uchwał rozstrzygających o indywidualnej sprawie każdego kandydata, jaką był jego start w zmaganiach o to stanowisko.

Nietrafne jest także powoływanie się skarżącej na przepis art. 2 ust. 1 pkt 8 ustawy o KRS, zgodnie z którym Krajowa Rada Sądownictwa wykonuje zadania określone w ustawach, m.in. czuwa nad przestrzeganiem zasad etyki zawodowej i w przypadku uzyskania wiarygodnej informacji o przewinieniu służbowym, w tym o oczywistej i rażącej obrazie przepisów prawa i uchybieniu godności urzędu, występuje z żądaniem podjęcia czynności dyscyplinarnych wobec sędziego. Unormowanie to dotyczy bowiem zagadnień niebędących przedmiotem postępowania przed Radą zakończonych zaskarżoną uchwałą i wykracza poza granice kognicji Sądu Najwyższego rozpoznającego niniejsze odwołanie.

Nie można również podzielić zarzutu naruszenia art. 57 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. 2001, Nr 98 poz. 1070 ze zm.), skoro żadna z sześciu jednostek redakcyjnych tego przepisu nie jest adresowana do Krajowej Rady Sądownictwa i w związku z tym nie znajduje zastosowania w postępowaniu przed tym organem przy rozpatrywaniu i ocenie kandydatów do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego w sądzie powszechnym. Norma art. 60 powołanej ustawy jednoznacznie odsyła w tym zakresie do odrębnych przepisów. W kontekście uzasadnienia odwołania można wysnuć wniosek, że skarżąca dopatruje się nieprawidłowości w postępowaniu prezesa sądu

okręgowego, do którego wpłynęło jej zgłoszenie, w sposobie przeprowadzenia procedury przednominacyjnej, polegających na odstąpieniu od zlecenia dokonania oceny jej kandydatury przez sędziów wizytatorów tego właśnie okręgu. Tymczasem z brzmienia przepisu art. 57 § 3 Prawa o ustroju sądów powszechnych wynika jedynie, że prezes sądu, po stwierdzeniu spełnienia warunków przez kandydata, przedstawia jego kandydaturę właściwemu kolegium sądu, wraz z oceną jego kwalifikacji, oraz określa termin zgromadzenia ogólnego sędziów, na którym będzie prezentowana kandydatura, wraz z opinią kolegium o kandydacie. Unormowanie to nie nakłada więc na prezesa sądu obowiązku zwrócenia się o ocenę kwalifikacji kandydata do sędziów wizytatorów tego okręgu, w którym rozpisano konkurs na wolne stanowisko sędziowskie.

Przechodząc do treści samej zaskarżonej uchwały warto zauważyć, że w świetle art. 13 ust. 2 ustawy o KRS kognicja Sądu Najwyższego do oceny uchwał Krajowej Rady Sądownictwa obejmuje wyłącznie badanie, czy uchwała nie pozostaje w sprzeczności z prawem. Oznacza to, że Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do merytorycznego rozpatrywania kwalifikacji kandydata na sędziego (a tym bardziej jego kontrkandydatów). Przedmiotem badania ze strony Sądu Najwyższego pozostaje zatem procedura podejmowania uchwały przez Krajową Radę Sądownictwa, a nie przesłanki, które zadecydowały o jej treści (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2009 r., III KRS 7/09 i III KRS 11/09, niepublikowane, oraz z dnia 20 października 2009 r., III KRS 13/09, ZNSA 2011, nr 11, poz. 93). Jak zauważył Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 maja 2008 r., SK 57/06 (OTK – A 2008, nr 4, poz. 63), ani szczególna, konstytucyjna pozycja ustrojowa Rady, ani fakt, że w myśl art. 12 ust. 5 ustawy o KRS w postępowaniu przed Radą nie stosuje się przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, nie odbierają postępowaniu przed Radą w sprawach indywidualnych, dotyczących powołania na stanowiska sędziowskie, charakteru postępowania administracyjnego. Przedmiot postępowania w kwestii oceny kandydata i przedstawienia wniosku o jego powołanie na stanowisko sędziego ma charakter sprawy w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji. I jako taka powinna podlegać kontroli sądowej w zakresie właściwym tego rodzaju sprawom, tj. pod kątem legalności i przestrzegania stosownych procedur prawnych. Zgodzić się natomiast

należy ze stanowiskiem, że merytoryczna ingerencja sądu w rozstrzygnięcia Rady byłaby niedopuszczalna, wkraczałaby bowiem w sferę szczególnego władztwa Rady, wynikającego z samych norm konstytucyjnych. Jednakże kontrola sądowa przestrzegania praw obywateli, w rozważanym wypadku praw wynikających z art. 60 Konstytucji, tj. prawa równego dostępu do służby publicznej, a zatem w sprawach prowadzenia naboru na podstawie przejrzystych kryteriów selekcji kandydatów i obsadzania poszczególnych stanowisk w służbie publicznej, jest, w myśl art. 45 ust. 1 Konstytucji, konieczna.

W konsekwencji takiego ukształtowania kognicji Sądu Najwyższego w zakresie kontroli nad postępowaniem dotyczącym przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie sędziego, kontrola sądowa obejmuje w szczególności badanie, czy Rada przestrzegała w danym postępowaniu jednolitych kryteriów oceny kandydata oraz procedur postępowania związanych z oceną kandydatury i przedstawiania wniosku Prezydentowi. Analiza tego, czy uchwała nie pozostaje w sprzeczności z prawem, obejmuje także kontrolę przestrzegania przez Radę innych wymagań prawnych, w tym np. ustawowych warunków powoływania na stanowisko sędziego, sprecyzowanych w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) oraz ogólnych reguł proceduralnych obowiązujących w postępowaniu przed tym organem, określonych zwłaszcza w art. 12 i art. 13 ust. 1 ustawy o KRS (odnośnie do trybu podejmowania uchwał przez Radę i konieczności uzasadnienia przez Radę na piśmie stanowiska w sprawie).

Wracając do realiów niniejszej sprawy należy stwierdzić, że uzasadnienie zaskarżonej uchwały pozwala na kontrolę postępowania Krajowej Rady Sądownictwa pod kątem dochowania przez nią wymagania wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. W świetle prezentowanego w judykaturze poglądu, w przypadku ubiegania się kilku osób o jedno stanowisko sędziowskie wskazane jest wyjaśnienie w uzasadnieniu uchwały sytuacji poszczególnych kandydatów w aspekcie zastosowanych przez Radę kryteriów oceny. Zakres rozważań dotyczących poszczególnych kandydatów może być zróżnicowany w zależności od potrzeb, przy czym powinien on być szerszy w stosunku do kandydatów mających zbliżoną sytuację, lokujących się przy granicy

rozdzielającej uchwały pozytywne dla kandydatów od uchwał negatywnych. Żadne ze stosowanych przez Radę kryteriów oceny kandydata nie ma jednak charakteru wiodącego, ani nie jest konieczne uszeregowanie kandydatów w oparciu o każde z nich. Decyduje ocena całościowa, wynikająca z łącznego zastosowania tych kryteriów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 sierpnia 2010 r., III KRS 10/10, LEX nr 678015). Sam dobór przez Radę kryteriów oceny kandydatów na stanowiska sędziowskie zasadniczo pozostaje poza scharakteryzowanym wcześniej zakresem kompetencji Sądu Najwyższego do kontroli legalności uchwał Rady, za wyjątkiem sytuacji, gdy kryteria te naruszają podstawowe zasady prawne, w tym szczególnie konstytucyjne zasady jednakowego dostępu do stanowisk w sferze publicznej oraz równego traktowania i niedyskryminacji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2009 r., III KRS 13/09, ZNSA 2011, nr 1, poz. 93 i z dnia 14 stycznia 2010 r., III KRS 24/09, LEX nr 737271).

Wbrew zarzutom odwołującej się, Krajowa Rada Sądownictwa dokonała oceny wniosku M. M. K. o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w R. z zastosowaniem właściwych kryteriów i uznała, że inna kandydatka zasługuje na przedstawienie jej Prezydentowi RP, a swoje stanowisko obszernie umotywowała w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały.

Należy podkreślić, że Krajowa Rada Sądownictwa w toku analizowanego postępowania miała za zadanie wskazać i przedstawić Prezydentowi RP z wnioskami o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w R. tylko jednej spośród dwudziestu trzech konkurujących osób, z których każda posiadała przymioty świadczące o tym, iż nie tylko spełnia formalne przesłanki awansu zawodowego, ale również – przy uwzględnieniu określonych kryteriów oceny – jest merytorycznie przygotowana do tego awansu. Rada rozpatrzyła poszczególne kandydaty, a o ostatecznym wyborze zadecydowała całościowa ich ocena wynikająca z łącznego zastosowania przyjętych przez Radę kryteriów.

Jednym z elementów owej oceny było poparcie organów samorządu sędziowskiego. Warto zauważyć, że aczkolwiek wyniki głosowania przed tymi organami, jak również opinia Ministra Sprawiedliwości nie wiążą Krajowej Rady Sądownictwa w ocenie kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, to jednak są

one istotne, skoro Rada powinna umotywować swój wybór, gdyby dotyczył on osoby, która uzyskała mniejsze poparcie środowiska zawodowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., III KRS 24/09, LEX nr 737271). W rozpoznawanej sprawie o wyborze przez Krajową Radę Sądownictwa do przedstawienia Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie na wolne stanowisko sędziowskie innej kandydatki zdecydowały zaś nie tylko wyniki głosowania przed organami samorządu sędziowskiego. Wbrew zarzutom odwołującej się, Krajowa Rada Sądownictwa wzięła pod uwagę wszystkie okoliczności związane z kwalifikacjami zawodowymi skarżącej, jak wynik studiów i egzaminu sędziowskiego oraz przebieg dotychczasowej pracy i oceny wystawione przez przełożonych. Okoliczności te zostały przez Radę dostrzeżone i uwzględnione w uzasadnieniu uchwały. Przeciwstawiono im jednak wyższe oceny i rekomendacje uzyskane w procedurze przednominacyjnej przez inne osoby uczestniczące w konkursie.

Niezasadny jest przy tym zarzut naruszenia przez Krajową Radę Sądownictwa art. 65 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. 2009, Nr 26 poz. 157 ze zm.) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i rozpatrywanie kandydatury M. K. jako referendarza sądowego. Z uzasadnienia zaskarżonej uchwały jednoznacznie wynika, że rozpatrując i oceniając kandydaturę odwołującej się Rada brała pod uwagę fakt zatrudnienia skarżącej wyłącznie na stanowisku asesora sądowego. Podkreślono bowiem, iż po wygaśnięciu z mocy prawa powierzenia odwołującej się pełnienia czynności sędziowskich zostały jej powierzone od dnia 5 maja 2009 r. obowiązki referendarza sądowego (na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury), których skarżąca praktycznie nie wykonywała z uwagi na nieobecność w pracy spowodowaną niezdolnością do pracy i urlopami wypoczynkowymi. Okres zatrudnienia odwołującej się w tym charakterze od 5 maja 2009 r. do 30 listopada 2010 r. nie mógł więc być i nie był poddany ocenie w ramach postępowania zakończonego zaskarżoną uchwałą.

Reasumując; w analizowanym przypadku tryb postępowania przez Krajową Radę Sądownictwa czynił zadość obowiązkowi wszechstronnego rozważenia wszystkich istotnych okoliczności rzutujących na rozstrzygnięcie sprawy. Nie naruszał też konstytucyjnych zasad dostępu do służby publicznej (art. 60

Konstytucji RP) oraz równego traktowania i niedyskryminacji (art. 32 Konstytucji RP). Pierwsza w tychże zasad porusza formalny aspekt dostępu do służby publicznej i chociaż nie gwarantuje ona obywatelom przyjęcia do niej, to stawia przed organami decydującymi o tym wymaganie zapewnienia równych szans w dostępie do owej służby przez stosowanie jasnych i jednolitych kryteriów oceny kandydatów oraz procedur postępowania. Z kolei druga zasada zakazuje kierowania się dyskryminującymi elementami tej oceny. Takie zaś jednakowe dla wszystkich wnioskodawców, przejrzyste i niezawierające znamion dyskryminacji z uwagi na niedozwolone przez prawo kryteria (wiek, płeć, rasę itp.) przesłanki wyboru kandydatów na stanowisko sędziego przyjęto w toku postępowania przed Krajową Radą Sądownictwa. Sugerowane przez odwołującą się pierwszeństwo w powoływaniu na stanowisko sędziego sądu rejonowego osób, które – podobnie jak skarżąca – posiadają staż pracy w charakterze asesora sądowego, nie ma oparcia w żadnych przepisach prawa. Stosowanie przez Krajową Radę Sądownictwa (bez jakiegokolwiek podstawy prawnej) proponowanej przez skarżącą hierarchizacji osób ubiegających się o powołanie na stanowisko sędziego w sądzie rejonowym i spełniających kryteria kwalifikacyjne z art. 61 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych byłoby właśnie naruszeniem powyższych konstytucyjnych zasad dostępu do służby i równego traktowania.

Mając powyższe na uwadze, z mocy art. 13 ust. 5 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa należało orzec jak w sentencji.